

Geachte heer Naets,

Professor Osinga, professor Sauer

Generaal Vervoort, kolonel Therie,

Beste meneer De Beuckelaer, meneer Vanhumbeeck

En allen hier vandaag aanwezig,

Bedankt voor de uitnodiging om enkele inleidende beschouwingen te komen presenteren rond het boeiend thema “Veiligheid en Defensie in tijden van terreur”. Wat inderdaad een gedeelte bekommernis is van de Nederlanden. Maar ook van vele andere Europese landen en internationale partners.

Het ANV-Vlaanderen ijvert al meer dan 100 jaar voor een versterkte Vlaams-Nederlandse samenwerking op het vlak van taal, geschiedenis en kunst. Een streven waar ik mij als Vlaams Nationalist erg vertrouwd mee voel.

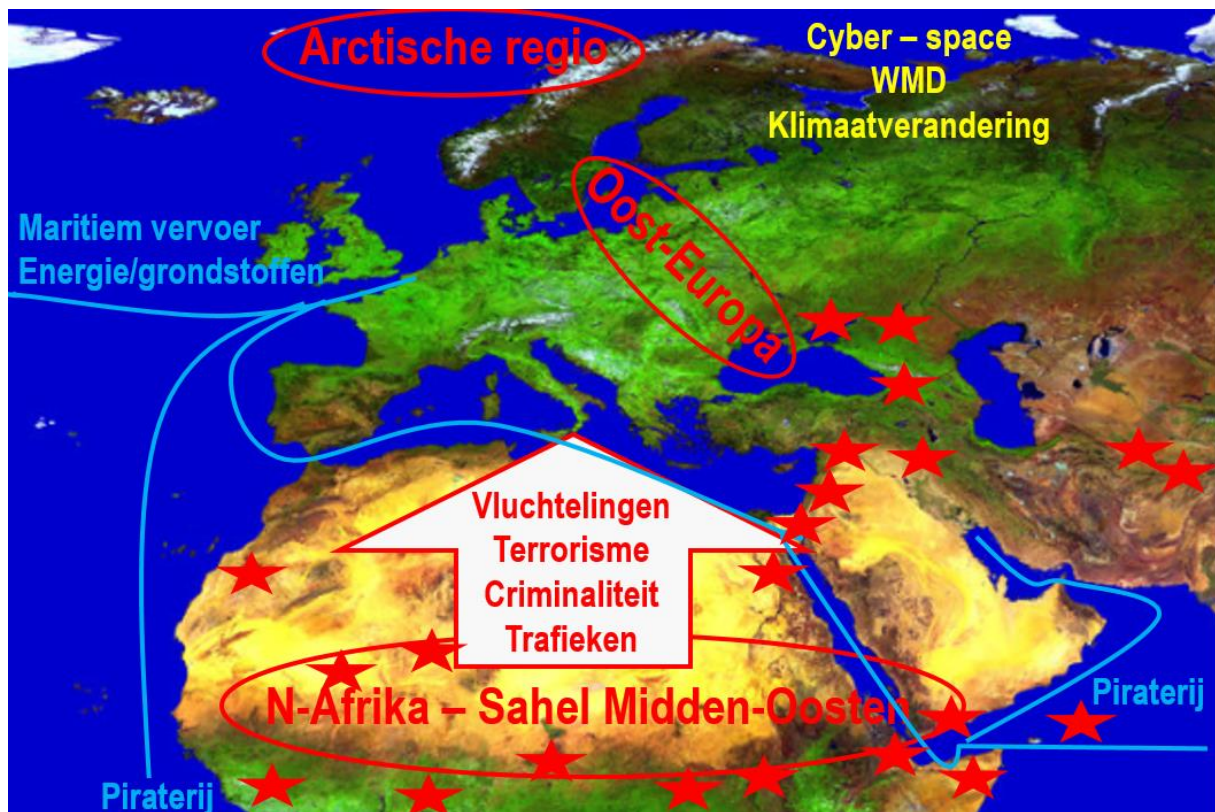
Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Het is voor mij echter ook veelbetekenend dat vandaag de minister van Defensie de inleiding verzorgt en niet bijvoorbeeld de minister van Cultuur. Want inderdaad veiligheid en defensie zijn thema's die de afgelopen tijd prominent de publieke agenda zijn gaan domineren. En nu ook die van het ANV 😊

Het is al héél lang geleden dat we ons nog zo bewust waren van de rechtstreekse link die er bestaat tussen onze buitenlandse en binnenlandse veiligheid. Voor vele jaren, zoals ook de heer Naets in zijn introductie aangaf, namen we onze veiligheid als vanzelfsprekend. En met diezelfde vanzelfsprekendheid werd er na de Koude Oorlog ook jaar na jaar door Defensie een vredesdividend aan de samenleving gestort in de vorm van budgettaire coupures. Hoe ver kan je daarin gaan? Wel, de afgelopen twee jaar hebben mij getoond dat we daar in dit land té ver in zijn gegaan, veel te ver.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Een van de eerste beleidsvragen die ik op mijn bord kreeg toen ik minister van Defensie werd was: **welke de rol van een moderne Defensie in het Europa van vandaag en morgen moet zijn.** En wat is er nodig om die Defensie te bouwen? Om op die vraag te kunnen antwoorden, is het belangrijk een zicht te hebben op de veiligheidsomgeving waarin we ons vandaag bevinden en hoe die omgeving de komende 20 jaar zal evolueren.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

De uitdagingen die ik net heb geschetst zijn niet van de minste. Daarom is het zo belangrijk dat we binnen Europa opnieuw meer gaan investeren in onze Defensie, onze veiligheid. Met de goedkeuring van mijn strategisch plan hebben we al een eerste stap in de goede richting gezet.

Eén van de pijlers waarop mijn plan is gebouwd, is meer internationale samenwerking. Maar meer samenwerken betekent niet dat je kan besparen op je Defensie. Integendeel. Om samen te kunnen werken is het net nodig dat je zelf ook investeert. Want niemand is geïnteresseerd om samen te werken met iemand die zelf niets in die samenwerking kan inbrengen. Dat zou net hetzelfde zijn als afspreken met je buurman om te gaan carpoolen en dan vervolgens zelf je auto verkopen.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Uit de analyse van de veiligheidsomgeving komt duidelijk naar voren dat de veiligheidsuitdagingen voor alle Europese landen gelijklopend zijn. Aan de toog hoor ik dan ook al te vaak, en jammer genoeg niet alleen aan de toog, dat het logisch zou dus zijn dat Europa ook op vlak van Defensie volledig dient te integreren. Ik wil vandaag geen grote politieke uitspraken doen over Europa en de Europese integratie – ik ben dan ook minister in een regering met meerdere coalitiepartners - maar ik ben een realist. Ik ga één voorbeeld geven. Als we vandaag vaststellen dat, om maar even de migratiecrisis te bekijken, het quasi onmogelijk lijkt tot een eensgezind standpunt te komen, laat staan een gelijklopend beleid, denk ik echt niet dat nationale staten klaar staan om veel van hun autonomie op het militaire vlak prijs te geven. Probeer maar eens met 28 landen tijdens een crisis op enkele uren tijd te beslissen over een militaire inzet.

Onmogelijk!

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Dus de top-down benadering is uitgesloten, daarvoor moet er eerst meer politieke integratie komen, waardoor de nationale staten een stuk van hun veiligheidsautonomie uitbesteden aan Europa. Dat gaat de komende jaren **nooit** gebeuren. Ze zeggen altijd: zeg nooit 'nooit', maar het zal zijn tijd nog wel duren.

Dat wil echter niet zeggen dat we onafhankelijk zijn van elkaar in ons veiligheidsbeleid, hetzij nationaal, hetzij internationaal.

Wat is dan wél de te volgen weg? Wel, ik geloof sterk dat we bottom-up moeten werken. En dat is net waar ik vandaag sterk op inzet en wat ook een van de speerpunten van mijn strategisch plan vormt. Daarin zie ik vooral een rol weggelegd voor enkele preferentiële partners – we hebben ze strategische partners genoemd - waarvan Nederland veruit de belangrijkste

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

is. En ook de interessantste. En dit vanuit verschillende overwegingen.

Het Nederlands leger is ongeveer anderhalve keer zo groot als het Belgische. Dat wil zeggen dat we met Nederland quasi in een samenwerking tussen gelijken functioneren. Met bijvoorbeeld Frankrijk of Duitsland is dat veel minder het geval. Daar ben je eerder het klein landje dat zijn wagonnetje moet aanhaken zonder zelf al te veel inspraak te hebben.

We doen vandaag al heel veel met Nederland en het is een absolute prioriteit voor mij om de bestaande samenwerkingen op zijn minst te bestendigen én daar waar het kan fors uit te breiden.

Het verhaal van onze marine die 1 admiraliteit deelt met de Nederlanders, is zelfs een unicum in de wereld van geïntegreerd samenwerken tussen twee nationale staten. Dat gaat over fregatten, mijnenjagers, opleiding (bv.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

EUGERMIN), een gezamenlijke stafstructuur en ontwikkelingslijnen waarbij bijvoorbeeld het onderhoud van mijnenjagers door ons gebeurt en het onderhouden van de fregatten door Nederland. Hierbij werken we met exact dezelfde platformen, procedures, opleidingen, enzoverder. Deze samenwerking is een échte win-win – we zouden individueel niet in staat zijn binnen bestaande budgetten en personeelsaantallen een dergelijk uitgebreid pakket aan te kunnen.

Maar ook in de dimensie Land zoeken we steeds naar nieuwe opportuniteiten om samen te werken. Zo heeft bijvoorbeeld Nederland geen eigen school meer om zijn militairen in eerste lijn te leren parachuteren. Dat gebeurt geïntegreerd bij ons in Schaffen. En onlangs hebben we een MOU getekend om verdere samenwerkingen te exploiteren op het vlak van wat bij ons de ‘mediane capaciteit’ wordt genoemd.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

En dan spreek ik nog niet over de dimensie Lucht waarin we een verregaande samenwerking nastreven in de operationaliteit van onze nieuwe NH90-helikopters, die Nederland ook heeft aangeschaft. We hebben een unieke ‘flip/flop’-scenario ontwikkeld waardoor we in de internationale coalitie tegen Daesh elkaar afwisselen met onze jachtvliegtuigen in operatie en de bijhorende beveiliging op de grond. Niet voor niets, dat ik binnen twee weken naar Kopenhagen vlieg om met mijn Deense collega te praten over die flip flop. Zij zien de voordelen, niet gehinderd door misplaatst wantrouwen omwille van één taal, en willen maar al te graag toetreden tot dit samenwerkingsverband.

En het neusje van de zalm is voor mij het getekend akkoord waardoor we onze beide luchtruimen gezamenlijk gaan bewaken in beurtrol. Daar werd al lang over gesproken, maar

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

ik heb dit tijdens het eerste jaar van mijn ministerschap doorgedruwd en laten tekenen. Vanaf volgend jaar zal dit in de praktijk in voege zijn.

En dan komen we nu bij de vraag van 1 miljoen: namelijk: hebben we daar niet dezelfde vliegtuigen voor nodig?

Betekent dat, dat wij net zoals Nederland ook de F-35 gaan kopen? Wel daar kan ik u eerlijk op antwoorden: het zou uiteraard ‘gemakkelijker’ zijn, indien we kunnen samenwerken op basis van éénzelfde platform. Een verdere integratie van onze luchteenheden zou in dat geval een vrij eenvoudige incentive hebben: zelfde toestel, zelfde opleidingen, zelfde onderhoud, zelfde back office, noem maar op.

Maar is het noodzakelijk? NEEN. We hebben voor dit akkoord, deze samenwerking, niet dezelfde vliegtuigen nodig.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Net zoals we onze jachtpiloten samen met Frankrijk opleiden, die zoals u weet geen F-16's hebben, maar eigen Rafale's.

Er zijn, bij de vervanging van de F-16's nog een heel pak andere criteria, die minstens even belangrijk zijn.

Er is vandaag dus geen enkele keuze gemaakt met betrekking tot de vervanging van de F-16. Het zal een objectieve aankoopprocedure zijn, die zal uitmaken welk land ons het beste aanbod kan doen in functie van het lastenboek dat we zullen opstellen. En de beste economische return voor de samenleving biedt!

Ik weet dat er in de pers en de publieke opinie heel sterk tegen de F-35 wordt gelobbyd, onder andere door sommige mensen in deze zaal. 😊

En ik herhaal nogmaals dat ik **persoonlijk géén enkele voorkeur heb.**

Maar ik wil hier in dit forum toch de vraag poneren om straks in het panel te bespreken:

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Indien België een ander toestel aankoopt dan Nederland zullen we op het vlak van lucht wel kunnen samenwerken, maar nooit zo intensief, als in het geval we wél over hetzelfde toestel beschikken. Dan kan je immers significante schaalvoordelen creëren op niveau van onderhoud, aankoop en beheer van munitie en wisselstukken, opleiding, doctrine en zo kan ik nog wel even doorgaan.

En dan komt de vraag voor het panel: Vindt u dergelijk doorgedreven integratie met Nederland voldoende belangrijk om hier in Vlaanderen een voortrekkersrol te spelen in functie van een aankoop van de F-35? Ik oordeel niet, en spreek geen persoonlijke voorkeur uit. Ik gooi enkel de knuppel in het hoenderhok. 😊

Want, laat ons eerlijk zijn, met een ander toestel zijn dergelijke voordelen immers ook mogelijk, maar dan zal er wel een andere preferentiële partner of preferentiële partners

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

moeten gezocht worden dan Nederland. Zoals ik al veel eerder heb aangehaald: er zijn nog andere coalitiepartners in deze regering...

En dan wil ik tot slot nog een laatste bedenking meegeven: heel vaak krijg ik de vraag: waarom moet een klein land als België eigenlijk investeren in zo een dure jachtcapaciteit? Het was onlangs nog in het nieuws: dat kost dit land over 50 jaar bijna 15 miljard euro in totaal: aanschaf, onderhoud en gebruik. Wel in de eerste plaats wil ik graag dat cijfer even nuanceren. Over 50 jaar komt dat neer op een jaarlijkse kost van 300 miljoen euro. Wat op zijn beurt slechts 15% bedraagt van het jaarlijks defensiebudget. 15%! Gewoon om het even in perspectief te plaatsen en zonder te miskennen dat dat nog steeds een enorm bedrag is.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

Maar je krijgt er in ruil wel een op en top moderne gevechtscapaciteit voor terug, die je de komende 50 jaar intensief zal kunnen inzetten in een internationale context en om ons eigen luchtruim te bewaken. Ik weet ook dat er in Europa meer dan 2000 jachtvliegtuigen zijn. Wat zouden die 34 extra dan het verschil maken? Maar weet dat van die meer dan 2000 toestellen er slechts enkele honderden zijn die kunnen wat onze F-16's vandaag kunnen en tonen in tal van operaties, onder andere in de strijd tegen IS. Dus Europa kan ieder nieuw en modern jachttoestel eigenlijk heel erg goed gebruiken.

Daarenboven is dit een capaciteit die binnen de NAVO enorm wordt gewaardeerd en die onze regering de mogelijkheid geeft om internationaal – als een loyale partner – zijn steentje bij te dragen aan operaties.

Dit is een speech. Enkel het gesproken woord telt.

En dat met een sterk ingecalculeerd risico, die doorgaans veel lager ligt dan wanneer je landtroepen moet inzetten in een oploeiend conflict, misschien net omdat je geen vliegtuigen kan bieden aan je partners.

Ik dank u vriendelijk.